

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 270

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Veronika Honkasalon ym. sosiaali- ja terveystoimintaviraston toimintaohjetta koskevasta aloitteesta

HEL 2013-011229 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi valtuutettu Veronika Honkasalon ym. sosiaali- ja terveystoimintaviraston toimintaohjetta koskevasta aloitteesta seuraavan lausunnon:

”Sosiaali- ja terveystoimintavirasto antoi 13.6.2013 henkilökunnalle osoitetun tiedotteen ulkomaalaisten oleskelulupien tai muun laillisen oleskelun edellytysten nähtäväksi pyytämistä. Tiedotteen tavoitteena oli turvata kaupungille kuuluvat ELY-keskuksen maksamat pakolaisia ja paluumuuttajia koskevat valtion korvaukset kotoutumisesta annetun lain (1386/2010) mukaisina.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 28.8.2013 valtuutettu Veronika Honkasalo ym. jättivät aloitteen, jossa he esittivät, että sosiaali- ja terveystoimintavirasto peruuttaa edellä mainitun ulkomaalaisia asiakkaita koskevan ohjeistuksen. Vähemmistövaltuutettu pyysi sosiaali- ja terveystoimintavirastolta 10.9.2013 selvitystä toimintaohjeesta ja mm. siitä miksi oleskelulupaa kysytään asiakkaalta itseltään ja miksi Kela-kortin esittäminen ei ole riittävä hoito-oikeuden todistamiseksi ulkomaalaisten kohdalla. Sosiaali- ja terveystoimintavirasto antoi vastauksen vähemmistövaltuutetun tietopyyntöön 4.10.2013. Tämän seurauksena vähemmistövaltuutettu antoi lausunnon 20.12.2013 viraston toimintaohjeesta. Vähemmistövaltuutettu suositteli lausunnossaan tiedotteen uudistamista. Lisäksi vähemmistövaltuutettu pyysi kaupunkia ilmoittamaan tehdyistä asiaan liittyvistä toimenpiteistä 31.3.2014 mennessä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi lausunnon valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle 26.11.2013 (§ 411). Lausunnossa todettiin, että sosiaali- ja terveystoimintavirastolla tulee olla oikeus ja mahdollisuus periä sille laillisesti kuuluvat korvaukset. Asian käsittelyn jälkeen kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 26.2.2014 palauttaa kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi sosiaali- ja terveystoimintaviraston toimintaohjetta (13.6.2013) koskevan aloitteen mm. siksi, että vähemmistövaltuutetun antamat suositukset 20.12.2013 voitaisiin huomioida.

Sosiaali- ja terveysvirasto luonnosteli uuden tiedotteen ja vastasi vähemmistövaltuutetun antamaan lausuntoon 27.2.2014. Vastauksessa virasto mm. pyysi vähemmistövaltuutetun kannanottoa tiedotteen sisältöön. Vähemmistövaltuutettu antoi asiasta uuden lausunnon 28.5.2014.

Voimassa oleva versio pysyväisohjeesta P11 (Ulkomailta tulevien oikeus hoitoon, maksut ja korvaukset), joka sisältää myös ohjeet ns. paperittomien henkilöiden terveydenhuollosta, julkaistiin sosiaali- ja terveysviraston pysyväisohjekokoelmassa intranetissä 20.2.2014.

Vähemmistövaltuutettu painottaa 28.5.2014 antamassa lausunnossaan, että Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston tulee saada kaikki ne korvaukset, jotka se lain mukaan tai erilaisten sopimusten perusteella on oikeutettu saamaan. Vähemmistövaltuutettu toteaa, että Helsingin kaupungilta on jäänyt saamatta kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisia valtion korvauksia, koska joidenkin sosiaali- ja terveyspalveluja käyttäneiden asiakkaiden oleskeluluvat eivät ole olleet voimassa heidän hakeutuessa palveluihin tai hoitoon. Vähemmistövaltuutettu suosittelee, että henkilökunnalle pitää kertoa selvemmin, miten sen tulee toimia, jotta kaupunki saisi sille kuuluvat korvaukset mahdollisimman hyvin.

Edellä mainitusta huolimatta vähemmistövaltuutettu katsoo, että toimintaohjeen otsikointi ohjaa henkilökuntaa kiinnittämään huomiota tarpeettomasti asiakkaan ulkomaalaisuuteen. Vähemmistövaltuutettu tulkitsee, että kotoutumisen edistämisestä annettu laki ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annettu laki (1201/2013) voivat koskea myös ulkomailla tai Suomessa asuvia Suomen kansalaisia. Muun muassa tästä syystä vähemmistövaltuutettu suosittelee, että tiedotetta tulisi vielä työstää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että viraston 13.6.2013 laatima toimintaohje ei liity rajat ylittävästä terveydenhuollosta annettuun lakiin, joka tuli voimaan vasta 1.1.2014. Laki kotoutumisen edistämisestä koskee käytännössä vain ulkomaiden kansalaisia – pakolaisia ja paluumuuttajia. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 53 § voi poikkeuksellisesti tulla sovellettavaksi Suomen kansalaiseen, jos tämä on ihmiskaupan uhri.

Suomen asumisperusteinen sosiaaliturva

Suomen sosiaaliturvajärjestelmään kuulumisen perustuu pääsääntöisesti asumiseen. Suomessa vakinaisesti asuvana pidetään henkilöä, jolla on Suomessa vakinainen asunto ja koti, ja joka oleskelee jatkuvasti ja pääasiallisesti Suomessa. Tällöin henkilöllä on tavallisesti

kotikunta Suomessa. Asumisen lisäksi Suomen sosiaaliturvaan voi kuulua myös työskentelyn perusteella.

Ulkomaiden kansalaiset voivat tiettyjen edellytysten täytyttyä kuulua Suomen sosiaaliturvajärjestelmään. Nämä edellytykset riippuvat mm. henkilön kansalaisuudesta (esim. EU-asetus 883/2004, ns. kolmansien maiden kansalaiset), perhesiteistä, oleskelun luonteesta, työskentelystä, kahdenvälisistä sosiaaliturvasopimuksista tai muusta kansainvälisestä sopimuksesta. Jos Suomeen muutto on tilapäistä, kuten opiskelijoilla, henkilöillä ei yleensä katsota olevan oikeutta sosiaaliturvaetuksiin.

Riippumatta Suomessa oleskelun pysyvyydestä, laadusta ja kestosta, ulkomaiden kansalaisilla on oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon. Terveysturvalain (1326/2010) 50 §:n mukaan kiireellinen sairaanhoito, mukaan lukien kiireellinen suun terveysturva, mielenterveyshoito, päihdehoito ja psykososiaalinen tuki, on annettava potilaalle hänen asuinpaikastaan riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Ulkomaiden kansalaisilla on oikeus myös muihin kiireettömiin julkisen terveysturvan palveluihin, mikäli heillä on Suomessa kotikunta. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa tai sairaanhoito-oikeutta muulla perusteella, häneltä peritään asiakasmaksuna aiheutuneiden hoitokustannusten suuruinen maksu.

Edellä mainituista tekijöistä – Suomen asumiseen perustuvan sosiaaliturvajärjestelmän luonteesta, kansainvälisistä sopimuksista ja sosiaali- ja terveysturvan asiakasmaksulain (734/1992) mukaisten maksujen määräytymisperusteista – sekä potilasturvallisuuden varmistamisesta johtuu, että kaikilta asiakkailta on henkilöllisyyden lisäksi selvitettävä heidän kotikuntansa sekä tarvittaessa muiden kuin Suomen kansalaisten kansalaisuus ja oleskelun tarkoitus. Tästä syystä asiakas on tunnistettava hänen hakeutuessaan hoitoon.

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Sosiaali- ja terveysturvan henkilökunnalle lähettämä tiedote (13.6.2013) liittyy kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) toimeenpanoon ja ELY-keskuksen maksamien valtion korvausten laskuttamiseen. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 §:ssä on määritelty lain soveltamisala. Lain henkilöpiiriin kuuluvat pakolaiset ja paluumuuttajat. Lain soveltamisen edellytyksenä on, että lain piiriin kuuluvilla henkilöryhmillä on voimassa oleva oleskelulupa. Lain

toimeenpano edellyttää siten tietoa ulkomaiden kansalaisten oleskeluluvasta ja sen voimassaolosta.

Edistääkseen maahanmuuttajien kotoutumista valtio on ottanut vastatakseen mm. pakolaisten kotouttamisesta aiheutuneet kustannukset (1386/2010; HE 185/2010). Lain korvauskäytännöistä on annettu myös tarkempi työ- ja elinkeinoministeriön kuntaohje. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain säädöksistä ja ministeriön kuntaohjeesta ilmenee, että korvauksia voi hakea vain niistä pakolaisista ja paluumuuttajista, joilla on voimassa oleva ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu oleskelulupa. Lain perusteella Uudenmaan ELY-keskus edellyttää, että valtion korvausta hoidon kustannuksista haetaan vain henkilöistä, joilla oleskelulupa on voimassa. Koska valtion korvauksia haetaan etupäässä julkisista kuntien järjestämistä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista, kunnilla on siten oltava tieto kaikista niistä tekijöistä, kuten oleskeluluvasta, jotka vaikuttavat lain toimeenpanoon. Vuodelle 2012 kohdentuvat toteutuneet valtion korvaukset Helsingin sosiaali- ja terveystoimelle olivat noin 16,6 milj. euroa.

Ns. paperittomat henkilöt ja valtion korvaukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkailta on kansalaisuuteen katsomatta yhtäläinen oikeus kiireelliseen sairaanhoitoon (1326/2010) ja kiireellisiin sosiaalihuollon palveluihin (710/1982). Lisäksi Helsingin kaupunginhallitus on 9.12.2013 (1332 §) erikseen vahvistanut, että ns. paperittomien henkilöiden terveydenhuolto järjestetään niin, että kiireellisen hoidon lisäksi raskaana oleville ja alle 18-vuotiaille tarjotaan myös laajat terveydenhuollon palvelut samaan hintaan kuin helsinkiläisille. Näiden oikeuksien toteuttaminen edellyttää asiakkaan henkilötietojen selvittämistä.

Laki rajat ylittävstä terveydenhuollosta (1201/2013) tuli voimaan 1.1.2014. Lain myötä valtion korvauksen henkilöpiiri on laajentunut huomattavasti. Julkinen terveydenhuolto voi vuoden 2014 alusta saada lain henkilöpiiriin lukeutuvien asiakkaiden terveydenhuoltolain 50 §:n nojalla annetun kiireellisen hoidon kustannukset Kelasta. Korvausta voi saada henkilöistä, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa tai joilla on kotikunta Suomessa mutta joiden sairaus- ja äitiyskustannuksista vastaa toinen EU-valtio. Laki paransi mm. niiden ulkomaiden kansalaisten asemaa, joilla ei ole esittää kotimaansa virallista hoito-oikeustodistusta.

Korvauksen edellytyksenä on, ettei kiireellisen hoidon kustannuksia ole saatu perittyä henkilöltä itseltään, toiselta valtiolta tai muulta taholta kuten vakuutuksesta. Valtion korvaus maksetaan kunnalle vain jos

julkinen terveydenhuolto on todistettavasti yrittänyt periä hoidosta aiheutuneet kustannukset niistä vastuussa olevalta taholta.

Kansaneläkelaitoksen kannanoton (30.1.2014) mukaan, ja poikkeuksena Suomen muihin kuntiin verrattuna, Helsingin kaupunki ei voi saada edellä mainittuja ns. paperittomille henkilöille annettuja kiireellisen hoidon kustannuksia Kelasta rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain nojalla. Kelan mukaan kaupunki on omalla päätöksellään 9.12.2013 (§ 1332) luopunut ns. paperittomille henkilöille annettavan kiireellisen hoidon todellisten kustannusten perimisestä. Tämä johtuu siitä, että Helsingin kaupunki on päättänyt tarjota paperittomille kiireelliset terveydenhuollon palvelut samaan hintaan kuin helsinkiläisille. Siten rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain valtion korvauksia koskevat edellytykset eivät täyty Helsingin kaupungin osalta.

Muutos ulkomaiden kansalaisten oleskelua koskeviin tietoihin väestötietojärjestelmässä

Väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalvelusta annettua lakia (661/2009) muutettiin 1.3.2014 lukien. Jatkossa ulkomaiden kansalaisten henkilötietojen tallentaminen väestötietojärjestelmään helpottuu. Maahanmuuttovirasto ja poliisi voivat uuden toimivaltansa nojalla jatkossa lisätä väestötietojärjestelmään ulkomaiden kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot. Valtioneuvoston asetuksen mukaisesti (128/2010; 137/2014) ulkomaiden kansalaisesta väestötietojärjestelmään voidaan tallentaa mm. myönnetty oleskelulupa, sen laji ja voimassaoloaika sekä oleskeluluvan myöntämisen pääperuste. Lisäksi väestötietojärjestelmään voidaan tallentaa muita tarpeellisia tietoja. Säädosmuutokset helpottavat jatkossa myös kuntien tehtävien hoitoa. Esimerkiksi edellä mainitun kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeenpano tehostuu ja helpottuu.

Johtopäätökset

Sosiaali- ja terveysvirasto on uudistanut ohjeistustaan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain ja kaupunginhallituksen päätöksen (9.12.2013 § 1332) mukaisesti sekä korjaa henkilökunnalle annettavaa toimintaohjetta vähemmistövaltuutetun lausunnon perusteella.

Kuten vähemmistövaltuutettu on 20.12.2013 todennut, sosiaali- ja terveysvirastolla on oikeus saada tietoja väestötietojärjestelmästä ja maahanmuuttovirastolta tehtäviensä suorittamiseksi. Edellä mainittu väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalvelusta annetun lain muuttaminen vastaa paremmin sosiaali- ja terveysviraston tietotarpeeseen. Ennen kuin tekniset

muutostyöt ovat valmiita, sosiaali- ja terveystieteiden on välttämätöntä selvittää oleskelulupaan liittyvät tiedot muuta kautta. Sosiaali- ja terveystieteiden ei voi suoriutua lakisääteisistä tehtävistään puutteellisten tietojen varassa. Tästä syystä sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että sosiaali- ja terveystieteiden tulee olla kaikki – myös Helsingin kaupungin ja valtion välisten kustannusvastuiden selvittämiseksi – tarvittava tieto."

Käsittely

Erytyssuunnittelija Timo Hakala ja hallintoylilääkäri Jukka Pellinen olivat tätä asiaa varten kokouksessa kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksen aluksi.

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Timo Hakala, erityissuunnittelija, puhelin: 310 62404
timo.hakala(a)hel.fi
Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi
Leena Hytti, laskenta-asiantuntija, puhelin: 310 43218
leena.a.hytti(a)hel.fi

Liitteet

1 Vähemmistövaltuutetun lausunto 28.5.2014

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Veronika Honkasalo ja 33 muuta valtuutettua ovat tehneet seuraavan valtuustoaloitteen:

"Sosiaali- ja terveystieteiden ohjeistus koskien oleskeluluvan nähtäväksi pyytämistä peruttava.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden lähetti 13.6.2013 henkilökunnalle tiedotteen "Ulkomaalaisten oleskeluluvan tai muun laillisen oleskelun edellytysten nähtäväksi pyytäminen" (HEL 2013-008538 T 00 01 00). Tiedotteessa ohjeistetaan henkilökuntaa pyytämään ulkomaalaisella asiakkaalla olevaa oleskelulupaa nähtäväksi. Asian tultua julkisuuteen, monet oikeusoppineet (esim. professori Martin Scheinin ja professori Elina Pohjanniemi, HS

20.8.2013) kritisoivat ohjeistusta ongelmallisena yhdenvertaisuuden, syrjintäkiellon ja tietoturvan näkökulmista.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen tehtävänä ei ole vartioida, ovatko ulkomaalaiset asiakkaat Suomessa laillisesti. Nykyinen käytäntö, jossa ainoastaan asiakkaiden henkilöllisyys tarkistetaan esimerkiksi Kela-kortin avulla, tulee olla riittävä toimenpide varmistamaan siitä, että kunnan on mahdollista saada korvausta ulkomaalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista. Ulkomaan kansalaisilla tulee olla mahdollisuus viraston palveluihin ilman sitä vaaraa, että viranomaiset raportoivat heistä eteenpäin. Muussa tapauksessa virasto vaikuttaa toimillaan siihen, että helsinkiläisten sosiaalisten oikeuksien toteutumista rajoitetaan. Tämä koskee eritoten haavoittuvia ryhmiä, kuten ihmiskaupan uhreja ja kansainvälistä suojaa hakevia.

Me allekirjoittaneet esitämme, että sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus peruu ulkomaalaisia asiakkaita koskevan ohjeistuksen ja sen sijaan vaikuttaa toimillaan siihen, että kaikkien asiakasryhmien yhdenvertaisuus toteutuu viraston palveluissa."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Timo Hakala, erityissuunnittelija, puhelin: 310 62404
timo.hakala(a)hel.fi
Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi
Leena Hytti, laskenta-asiantuntija, puhelin: 310 43218
leena.a.hytti(a)hel.fi

Liitteet

1 Vähemmistövaltuutetun lausunto 28.5.2014

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 26.02.2014 § 68

HEL 2013-011229 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

26.02.2014 Palautettiin

Kun asiassa oli käyty keskustelua, puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen olisi merkinnyt asian käsittelyn keskeyttämistä, minkä vuoksi puheenjohtaja kehotti seuraavia puhujia rajoittamaan puheenvuoronsa kysymykseen asian palauttamisesta kaupunginhallitukselle. Samalla oli tehtävä mahdolliset muut palautusehdotukset tämän keskustelun aikana.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja esitti selontekona, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Veronika Honkasalo valtuutettu Thomas Wallgrenin kannattamana ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että

- arvioidaan, millaisia muutoksia nykyiseen käytäntöön on aihetta tehdä, jotta vähemmistövaltuutetun 8.1.2014 antamat suositukset tulevat otetuiksi huomioon
- esitetään valtuustolle selvitys em. muutosten toteuttamisesta.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtajan tekemä ja valtuuston hyväksymä äänestysesitys kuului seuraavasti: Ken haluaa jatkaa asian käsittelyä, äänestää jaa; jos ei voittaa, on valtuutettu Veronika Honkasalon palautusehdotus hyväksytty.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Esitän asian palauttamista valmisteluun siten, että

- arvioidaan, millaisia muutoksia nykyiseen käytäntöön on aihetta tehdä, jotta vähemmistövaltuutetun 8.1.2014 antamat suositukset tulevat otetuiksi huomioon
- esitetään valtuustolle selvitys em. muutosten toteuttamisesta.

Jaa-äännet: 39

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Matti Enroth, Patrik Gayer, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Fatbardhe Hetemaj, Rene Hursti, Nina Huru, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Harri Lindell, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Tom Packalén, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Mari

Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Päivi Storgård, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 40

Outi Alanko-Kahiluoto, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Gunvor Brettschneider, Jussi Chydenius, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Heidi Hautala, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Suzan Ikävalko, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Mutttilainen, Björn Månsson, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Mirka Vainikka, Thomas Wallgren, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Maija Anttila, Päivi Lipponen

Poissa: 4

Eero Heinäluoma, Terhi Mäki, Sara Paavolainen, Nasima Razmyar

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 10.02.2014 § 161

HEL 2013-011229 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

10.02.2014 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Sirpa Puhakka: Kaupunginhallitus päättää palauttaa asian valmisteluun

siten, että vastauksessa otetaan huomioon vähemmistövaltuutetun selvityspyynnön vastaukset.

Jäsen Puhakan vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.11.2013 § 411

HEL 2013-011229 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa valtuutettu Veronika Honkasalon valtuustoaloitteeseen esittelijän ehdotuksesta poikkeavan seuraavan lausunnon:

"Ulkomaalaisen asiakkaan pyrkiessä hoitoon tulee potilaan lääketieteellisen hoidon tarpeen ja sen kiireellisyyden lisäksi selvittää henkilön kansalaisuus ja se onko hänellä kotikunta Suomessa. Jos potilaalla ei ole kotikuntaa Suomessa, tulee selvittää, sovelletaanko hänen tilanteessaan EU/ETA- lainsäädäntöä tai kansainvälistä sopimusta. Mikäli em. edellytykset täyttyvät, valtio maksaa korvausta palvelujen tuottamisesta aiheutuneista kustannuksista julkisen terveydenhuollon ylläpitäjälle. Valtion korvausta haetaan Kelalta. Potilaalta itseltään peritään vain samat asiakasmaksut, kuin kotikuntalaiselta vastaavassa tilanteessa.

Mikäli henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa eikä EU-lainsäädäntö tai kansainvälinen sopimus koske häntä, potilaalta itseltään peritään palvelun tuottamisesta aiheutuneet todelliset kustannukset. Potilaan oikeus hoitoetuksiin Suomessa ilmenee tapauksesta riippuen passista, virallisesta henkilötodistuksesta, eurooppalaisesta sairaanhoitokortista tai sen korvaavasta todistuksesta tai henkilön passiin/oleskelulupaan merkitystä statuksesta. Ulkomaalaisen asiakkaan oleskeluluvasta ilmenee, liittyykö maassa oleskelu pakolaisen statukseen. Kolmansista maista tulevien henkilöiden kohdalla tulee myös selvittää, onko viisumin myöntämisen yhteydessä edellytetty sairaanhoitokulut kattavan vakuutuksen ottaminen.

Helsingin sosiaali- ja terveystyövirasto on ohjeistanut työntekijät pyytämään nähtäväksi maassaolon edellytykset todentavia asiakirjoja

sen vuoksi, että Helsingin kaupunki saa pakolaisista kotouttamisesta annetun lain mukaisia ja turvapaikan hakijoista kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain mukaisia korvauksia valtiolta, mikäli maassaolon edellytykset täyttyvät. Mikäli henkilö ei oleskele maassa laillisesti, ei myöskään oikeutta korvausten hakuun ole. Helsingiltä on evätty 300 000 euron korvaukset vuosien 2012-2013 aikana. Kysymys liittyy siis puhtaasti lakisääteisten korvausten saamiseen.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi katsoo, että sillä tulee olla oikeus periä sille laillisesti kuuluvat korvaukset, minkä vuoksi se on ohjeistanut henkilökuntansa pyytämään nähtäväksi oleskelun sallivat asiakirjat ja tarvittaessa kehottamaan asiakasta tai hänen edustajaansa hoitamaan lupa-asiat kuntoon ulkomaalaislain edellyttämällä tavalla. Ohjeistuksen tavoitteena on rahallisten korvausten saaminen. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi ei ole ulkomaalaisten maassaolon laillisuutta valvova organisaatio.

Kela-kortin esittäminen ei ole riittävää, koska Kela-kortin omaaminen ei osoita sitä, että henkilön maassaolon lailliset edellytykset täyttyisivät. Henkilöllä voi olla Kela-kortti, eikä kuitenkaan voimassa olevaa oleskelulupaa.

Helsingin kaupunki saa vuosittain korvauksia ulkomaalaisista noin 14 milj. euroa. Korvauksia saadaan kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisesti (1386/2010) pakolaisista ja paluumuuttajista ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain mukaisesti turvapaikanhakijoista.

Kotikuntalain mukainen pysyvä kotipaikka (kotikunta) on ratkaiseva hoitoon oikeutta ja maksuja määriteltäessä. Avun saaminen ei liity oleskeluluvan esittämiseen. Oleskeluluvan esittämispyyntö liittyy lakisääteisten korvausten saamiseen. Hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa, jonka mukaan mm. välitön hoito (kiireellinen hoito) tulee antaa kaikille sitä tarvitseville asuinpaikasta riippumatta.

Vähemmistövaltuutetun toimisto on pyytänyt sosiaali- ja terveystoimelta selvitystä ulkomaalaisten oleskeluluvan tarkistamisesta ja on parhaillaan valmistelemaan asiasta lausuntoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kun vähemmistövaltuutetun toimisto on antanut lausuntonsa, viraston käytäntöjä arvioidaan lausuntoa vasten ja tarvittaessa muutetaan saatujen suositusten mukaisesti."

Käsittely

26.11.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun:

"Vähimmäistövaltuutetun toimisto on pyytänyt sosiaali- ja terveysvirastolta selvitystä ulkomaalaisten oleskeluluvan tarkistamisesta ja on parhaillaan valmistelemassa asiasta lausuntoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kun vähemmistövaltuutetun toimisto on antanut lausuntonsa, viraston käytäntöjä arvioidaan lausuntoa vasten ja tarvittaessa muutetaan saatujen suositusten mukaisesta."

Kannattajat: Joonas Leppänen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon loppuun:

"Vähimmäistövaltuutetun toimisto on pyytänyt sosiaali- ja terveysvirastolta selvitystä ulkomaalaisten oleskeluluvan tarkistamisesta ja on parhaillaan valmistelemassa asiasta lausuntoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kun vähemmistövaltuutetun toimisto on antanut lausuntonsa, viraston käytäntöjä arvioidaan lausuntoa vasten ja tarvittaessa muutetaan saatujen suositusten mukaisesta."

Jaa-äännet: 6

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Seija Muurinen, Tuomas Nurmela, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 7

Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Leena Riittinen, Mikael Sjövall, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Äänin 7-6 sosiaali- ja terveyslautakunta päätti hyväksyä jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

12.11.2013 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Jussi Lind, talous- ja strategiapäällikkö, puhelin: 310 42246

17.06.2014

Sotep/11

jussi.lind(a)hel.fi

Postiosoite

PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F11880001200052430

Alv.nro

FI02012566